

На низці підприємств окремі цехи та виробничі ділянки створювалися в різні періоди часу, з появою потреби в них, і тим самим дещо порушувалася гармонійність розвитку виробництва. На структурі деяких підприємств далось завдяки прагненню окремих господарників забезпечувати власними силами виробництво всіх видів товарів і послуг, що призводило до створення невиправдано дрібних ділянок та ділянок з низьким рівнем техніки та спеціалізації. Деякі об'єднання формувалися без належного техніко-економічного обґрунтування та включають до свого складу мало пов'язані з основним виробництвом підприємства.

Треба визначити, що у більшості випадків структура організації має бути переглянута під кутом зору сучасних вимог. Робота з удосконалення структури виробництва та у зв'язку з реконструкцією підприємств у тому чи іншому обсязі має проводитися майже кожному об'єднанні, фабриці і заводі.

ПРІОРИТЕТИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Герасимчук В.Г., д-р екон. наук, професор
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Андрос С.В., д-р екон. наук, доцент
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», м. Київ*

Український уряд спільно з представникам владних структур країн-партнерів, міжнародних організацій, починаючи з 2017 р., щорічно проводить конференцію з питань реформ в країні (URC). Їх мета полягає у підведенні підсумків здійснюваних реформ, висловлення вдячності міжнародним партнерам за підтримку у їх проведенні, а також окреслення подальших кроків у втіленні в життя стратегії

модернізації нашої держави. На стартовому етапі підготовки цьогорічної конференції URC-2022 в м. Лугано (Швейцарія) планувалося зосередити увагу на розгляді проблем, які торкалися напрямів «Стабільність» і «Добробут». Агресія Росії проти України 24.02.2022 р. внесла принципові корективи до порядку денного URC-2022. Темами для обговорювання стали: план відновлення та розвитку України; проведення невідкладних реформ, зміни у сфері міжнародних політичних та економічних відносин.

Цілями Плану відновлення України визначено: стійкість, відновлення та модернізація. Серед найважливіших напрямків відновлення національної економіки: макрофінансова стабільність, економічна свобода, євроінтеграція та доступ до ринків, доступ до ноу-хау, доступ до фінансів та трансформація пріоритетних секторів.

Оскільки предметом нашої уваги є трансформація реального сектору економіки України, то йдеться, насамперед, про релокацію бізнесу, впровадження проектів випуску високотехнологічної продукції для залучення у глобальні ланцюги вартості та ланцюги вартості ЄС, потужну інноваційну екосистему та залучення цільових інвестицій [1].

У Плані відновлення України до пріоритетних секторів нарощування доданої вартості з огляду на існуючі конкурентні переваги віднесено: ОПК, сільське господарство (лідерство на світовому ринку зернових культур, олії, іншої продукції), металургійна галузь (значні запаси залізної руди, відносно невисокий рівень витрат, експорт напівфабрикатів), сфера машинобудування (кваліфікований персонал), інноваційно-комунікаційні технології (зростаючі обсяги експорту, висококваліфіковані спеціалісти).

Серед ключових проектів, реалізація яких спрямована на розвиток секторів вітчизняної економіки з доданою вартістю: поглиблена переробка аграрної продукції, розширення системи іригації, рекультивация земель, локалізація виробництва прокату, модернізація виробничих потуж-

ностей зі збагачення залізної руди, «зеленої» сталі в електродугових печах, розвиток сільськогосподарського машинобудування, залучення інноваційних компаній в ІТ-індустрію, розвиток стартап-екосистеми та їх підтримка через фінансування (гранти, венчурні фонди, програми створення платформи OpenData тощо [1].

Ключовими питаннями, які постають при формуванні та реалізації програмних заходів будь-якого рівня управління, є кадри і фінанси. Стосовно кадрового питання звернемо увагу допитливого читача, що за роки незалежності змінилося 19 прем'єр-міністрів, у т. ч. 3 з яких, – виконуючі обов'язки, а також ... 30 міністрів економіки [2]. У цій ситуації вести мову про наступність у процесі розробки та реалізації управлінських рішень (стратегій, концепцій, намірів, програм, планів тощо) досить складно.

Потреби у фінансуванні 15 національних програм для досягнення цілей-2032 становлять понад 750 млрд. дол. 2/3 зазначеної суми має забезпечуватися за рахунок підтримки країн-партнерів, міжнародних фінансових організацій (гранти, позики та акціонерний капітал), а також репарації (1/3) від країни-агресора. Не важко порахувати, що на потреби відновлення секторів з доданою вартістю планується витратити лише... 0,067 % від вище зазначеної суми. Так, на відновлення АПК передбачено спрямувати 33,9 млрд дол. (0,045 %), металургію та металообробку – 26,3 млрд дол. (0,035 %), машинобудування – 15,8 млрд дол. (0,021 %), видобувну промисловість – 1,0 млрд дол. (0,001 %) [1].

Зрозуміло, що з такими обсягами фінансування важко відновити та зміцнити галузі промисловості, АПК, багатьох секторів сфери послуг. Йдеться, до речі, не лише про технологічний процес виробництва товарів і послуг. Йдеться про підготовку кадрів, розвиток науки і техніки, експортний потенціал, врешті-решт, добробут кожного громадянина країни. Що стосується підготовки та перепід-

готовки персоналу, не можна оминати питання, на які спеціальності та сфери діяльності зорієнтована нинішня молодь – творець майбутнього держави. Найбільш популярними спеціальностями серед абітурієнтів в останні роки є: «Право», «Комп’ютерні науки», «Філологія», «Психологія», «Менеджмент», «Інженерія програмного забезпечення», «Економіка», «Маркетинг». Принагідно зазначимо негативну динаміку приросту населення в Україні. Якщо напередодні проголошення незалежності (1991 р.) чисельність населення налічувала 51,9 млн осіб, станом на 01.01.1993 р. – 52,2 млн осіб, то на 01.01.2022 р. – 34,5 млн осіб [3].

Виникає цілком закономірне питання, а хто ж відбудуватиме реальний сектор економіки України, коли бажаних йти на інженерні спеціальності обмаль? Орієнтація переважно на сферу послуг, про що свідчать дані табл. 1.

Так, упродовж 1990-2021 рр. питома вага АПК у ВВП знизилася у 2,4 разу (з 25,6 % до 10,6 %), промисловості та будівництва – у 2,7 разу (з 44,6 % до 16,8 %), сфери послуг, навпаки, зросла у 2,4 разу (з 29,9 % до 72,6 %) [4].

Таблиця 1
Динаміка структури ВВП України, 1985-2021 рр., %

Вид економічної діяльності	1985	1991	2000	2010	2020	2021
Сільське, лісове та рибне господарство	19,4	24,6	15,5	7,4	9,3	10,6
Промисловість та будівництво	49,9	54,5	43,8	25,6	20,9	16,8
Послуги	30,7	28,9	40,7	67,0	69,8	72,6

Примітка: складено та розраховано авторами за [4]

На жаль, розроблені та прийняті численні оптимістичного налаштування стратегії розвитку промислового сектору економіки призвели лише до деіндустріалізації економіки.

Програма відновлення втраченого потенціалу реального сектору економіки потребує розробки і реалізації комплексу заходів з огляду на воєнний стан в Україні. До найважливіших з них варто віднести: розбудова секторів з високою доданою вартістю, впровадження наукоємних технологій подвійного призначення, залучення інвестицій, державна підтримка національного товаровиробника, вдосконалення грошово-кредитної та фіскальної політики, соціальний захист населення.

Перелік посилань:

1. UkraineRecoveryConference – 4,5 July 2022 – Lugano, Switzerland. URL: <https://www.urc2022.com>
2. Міністерство економіки України. Історія. <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5fa462a1-b263-4978-adb4-0d5c902e7502&title=Istoriia>
3. Демографічна та соціальна статистика. Населення та міграція. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Виробництво та розподіл валового внутрішнього продукту за видами економічної діяльності. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВХІДНИХ ТА ВИХІДНИХ ПОКАЗНИКІВ ОБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ЯКИХ ОЦІНЮЄТЬСЯ МЕТОДОМ DEA

*Долгіх Я.В., канд. екон. наук, доцент
Сумський національний аграрний університет*

У сучасних умовах підвищуються вимоги до обґрунтованості прийняття рішень. Вдосконалення методів оцінки ефективності функціонування об'єктів господарювання є важливим чинником покращення управління. В останній час в зарубіжній практиці для оцінки ефективності діяльності різних об'єктів господарювання широке розповсю-